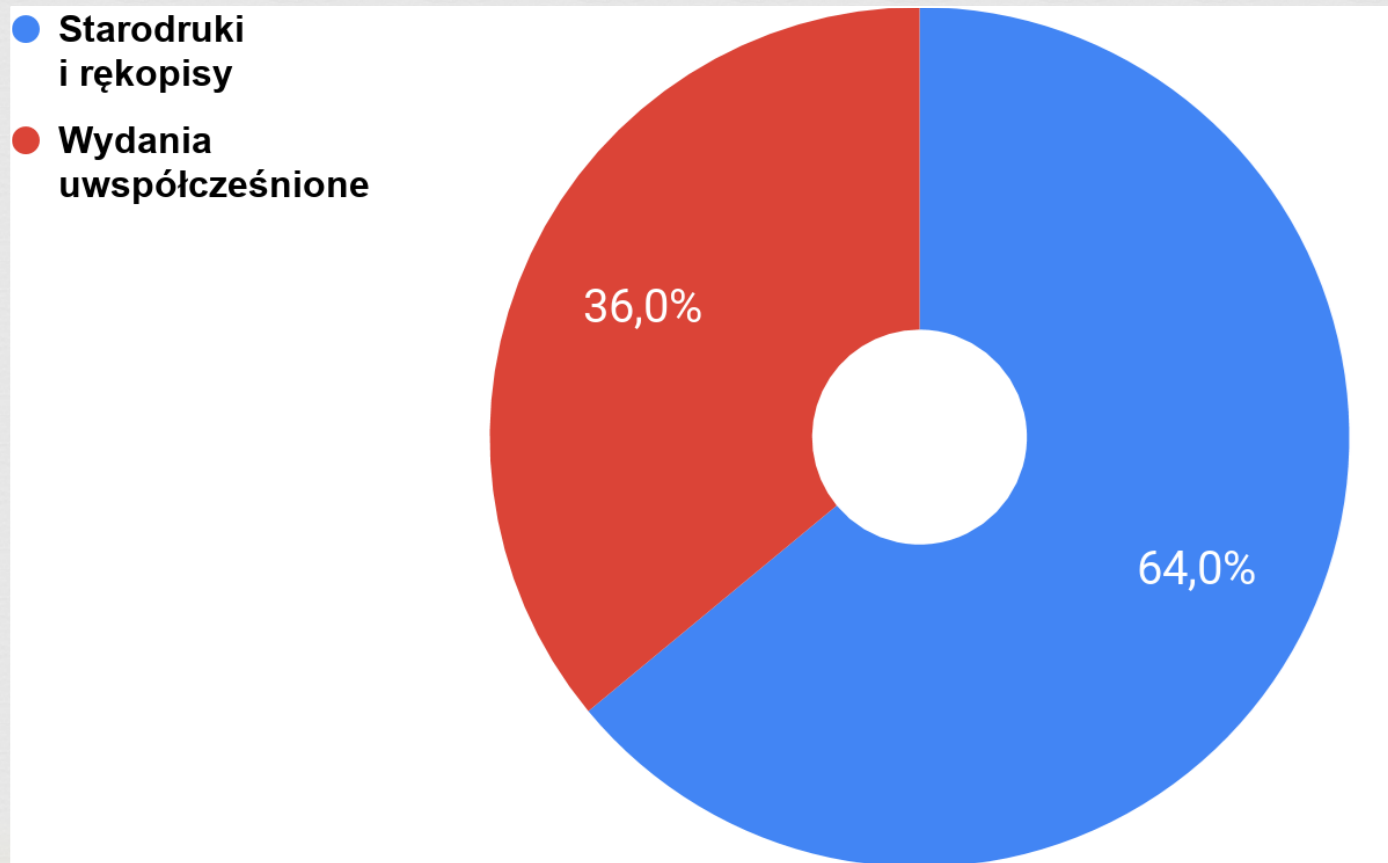

Przepisywanie tekstów i znakowanie ich struktury

Renata Bronikowska, IJP PAN

Typy tekstów w korpusie

Zasady transliteracji

- K. Górski i in., 1955, *Zasady wydawania tekstów staropolskich*, Wrocław (wydania typu A druków od 1521 r. do poł. XVIII w.)
- M.B. Majewska, 2013, *Zasady transliteracji źródeł w Korpusie polszczyzny barokowej* (dokument wewnętrzny)

Oryginalna pisownia

- samogłoski pochylone: *ále, zt́e*
- spółgłoski miękkie przed literą *i*: *ściána, sądzić*
- głoska [u]: *sucho, vszy*
- głoska [j]: *iest, naylepszy*
- znaki interpunkcyjne: *Iaki Pan/ táki kram.*
- pisownia łączna i rozdzielna: *niemasz, nie długo*
- wielkie i małe litery: *Hetman, POwietrze*

Odejście od oryginalnej pisowni

- warianty znaków diakrytycznych (np. *á* i *à*; *ž* i *ž̃*)
- warianty liter (np. *r*, *q*, *Ϸ*)
- *f* (długie *s*) oddawane jako *s*
- ligatury: *ß* → *sz*; *æ* → *ae*; *Et* → *et*
- przypadkowe spacje w środku wyrazu
- brak spacji między wyrazami
- spacje przed znakami interpunkcyjnymi

Układ strony

- zachowane wszystkie elementy strony, np.
  - oznaczenie składki
  - kustosz
  - żywa pagina
  - przypis dolny
  - notka marginesowa
- niezachowana liczba znaków w wierszu, pomijane znaki przeniesienia

Komentarze i poprawki

- liczba nieczytelnych znaków: *COMED<..>*
- możliwe błędne odczytanie słowa: *gospodarz <?>*
- zaskakujący zapis: *gorzski <!>*
- rozwinięcie skrótów: *atramēt <atrament>*
- poprawka literówki: *wszędze <wszędzie>*

Znakowanie struktury tekstu i fragmentów obcojęzycznych

- struktura tekstu, np. [POCZĄTEK NOTKI]
[KONIEC NOTKI]
- fragmenty pominięte, np. [FRAGMENT
NIECZYTELNY]
- szczególne elementy tekstu, np. **Tytuł części,**
Streszczenie części
- języki obce, np. **łacina**, **niemiecki**

Wynik pracy skryptora

[POCZĄTEK STRONY]

O powietrzu.

Instructio dla prostych.

[POCZĄTEK NOTKI]

Krotkie zebranie powiedzianych rzeczy.[KONIEC NOTKI] Naprzod się przepurguy/ gdy się vkaże powietrze/ od wilgotności zagniłych <.> zátęchłych: abo pigułkami Ruffi pułtorą drágumą: abo proszkiem Senesu przypráwneg^o/ abo proszkiem **diaburbit**: każ go vczynić ná kílka rázy. 1. Ilekolwiek będziesz czuł obciążone ciáło wilgotnością/ weźmiesz go. Ná miesiąc raz przynamniey/ á zwłaszcza kto zbytni w iedzeniu y w picciu. 2. Inkszych dni kiedy się pigułki/ abo proszek nie biorą/ vżyway tego com wyższej powiedział/ nim wynidziesz z domu: ieszcze lepiej gdy nie wynidziesz/ á przecię się opátrzyś/ iáko Driákwie trochá/ **Diateseron**/ abo **Electuarzem de Scordio**, abo **de Zodoaria**, abo de Croco, abo też inszemi prostemi rzeczámí/ ktorem iuż wyższej námienił. Gorzáłká też/ kto iá w zwyczáiu ma/ nie zlá/ ále niech iey będzie trochá/ nie vpić się nią. Włóżyć do niey ruty/ **scordium**/ **carlinae**/ **Tormentillae**/ wszystkiego abo ktorých z tych: **Electuarium de gemmis**/ **Diarhodony**/ **Abbatis**/ **Diatrionsantalón** dobrze w nią kłaść. [POCZĄTEK NOTKI] **Matthioli 5. essent.** [KONIEC NOTKI] **Quinta essentia Mátthioli** náder dobra. Z temi rzeczámí/ przy łásce Bożey możesz się nie zarázić powietrzem morowym/ choćbyś też niewiádomie bywał v zapowietrzonych. Bo wiádomie bywał/ głupiego iest: natráć się ná zły/ abo śmiertelny raz.

Leczenie zápowietrzonych.

[POCZĄTEK NOTKI]

Káżdę powietrze ma swoje lekárstwá własne.[KONIEC NOTKI] Acz leczenie zápowietrzonych trudne iest/ y sámym Doktorom/ nie tylko prostym: Bo káżdę powietrze ma swoje lekárstwá rózne. A to się dzieie dla własności iádu/ y zarázy ciężkości. ktore lekárstwá wynalezione są przez doświádczenie/ nie przez discurs rozumu. Przeto iedno powietrze dáło się leczyć vriną ludzką: drugie **bolo Armena**/ ziemią Ormiáńską: drugie pigułkami sámemi **Ruffi Ephesii**: drugie **Scordio**: drugie Bezoárem. Iednák iż w tey mierze może rozmaitych lekarstw zażyć/ á coby pomagáło/ od tego nie odstępowáć/ krotko dla prostých ludzi potrzebne/ položę zaráżonych lecze-
nie. Dwie

<C4>

[KONIEC STRONY]

Dziękuję za uwagę

